

Jaarverslag van de Stichting Nobilis over het jaar 2012.

Samenstelling van het bestuur

De heer drs. Remco Heite, Steenwijkerweg 28, Wolvega, voorzitter
De heer Pieter Jonker, Lange Akker 24, Oosterwolde, secretaris-penningmeester
De heer Beint Koopstra, Achterwei 17, Suameer, tweede secretaris
De heer drs. Sake W. Jager, Benedictijnenhove 31, Leusden, bestuurslid
Mevrouw Rinnie Veenstra, Achterwei 17, Suameer, bestuurslid

Peter Lazarov, Zilverlaan 127, Groningen, adviseur.

Bestuursvergadering

Op 16 september 2013 kwam het bestuur van de Stichting Nobilis in vergadering bijeen, waar het jaarverslag 2011 en het werkplan 2012-2013 werden vastgesteld. Regelmatig ontmoetten de bestuursleden elkaar bij de verschillende activiteiten van de Stichting en kon er per telefoon en per mail gedurende het jaar informatie worden uitgewisseld en konden er afspraken worden gemaakt.

ANBI-status van de Stichting Nobilis

Op 2 februari 2012 ontving het bestuur van de Stichting Nobilis een brief van de belastingdienst waarin de uitkomst bekend werd gemaakt van een bedrijfsonderzoek naar de ANBI-status van de Stichting Nobilis in december 2011 te Oosterwolde. De Stichting Nobilis is bij beschikking aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en valt uit dien hoofde van rechtswege onder de werkingssfeer van de ANBI wet- en regelgeving. Per 1 februari 2010 zijn de richtlijnen aangescherpt met betrekking tot de ANBI-voorwaarden. Een instelling moet voor 90% het algemeen belang dienen. Bovendien moeten de activiteiten primair en rechtstreeks het algemeen belang dienen. De inspecteur liet na het onderzoek (dat een dag duurde) op 2 februari 2012 weten dat de ANBI-status van de Stichting Nobilis kan worden voortgezet. Het bestuur zal er blijvend op toezien dat de Stichting binnen de aangescherpte richtlijnen werkzaam blijft.

Schenking bij akte

De Stichting ontvangt met ingang van 2012 gedurende vijf jaar een jaarlijkse schenking van € 12.500,-. De overeenkomst loopt dus tot en met het jaar 2016.

Kunstcollectie onder dak

De Haagse kunstenaar en meubelmaker Rik Buter vervaardigde in opdracht van het bestuur van de Stichting Nobilis twee kastenwanden van hout met in totaal 180 laden voor het onderbrengen van de collectie originele blokken en platen, waarin grafici hun tekeningen graveren of snijden. De collectie is de op één na grootste collectie in Europa. De kastenwanden vroegen om een investering van € 9.660,- exclusief BTW. De BTW wordt teruggevorderd. De kastenwanden zullen na mogelijke opheffing van de stichting mee verhuizen naar het Rijksmuseum in Amsterdam, natuurlijk met de collectie erin! Het systeem is zodanig dat de kastenwanden in kleinere delen uiteen gehaald kunnen worden en in Amsterdam weer opgebouwd kunnen worden.

Een tweede investering in het verslagjaar had betrekking op het isoleren van het tuinhuis gelegen bij het perceel Lange Akker 24. In het tuinhuis kan een belangrijk deel van het Stichtingsbezit ondergebracht worden, omdat nu de ideale luchtvochtigheid en de juiste temperatuur mogelijk zijn. Totale investering voor rekening van Stichting Nobilis € 4.664,71.

Verschenen publicaties

Jan Battermann (1909-1999) in de schaduw van Cobra

In 2012 startte de Stichting Nobilis met de uitgave van een nieuwe reeks kleinere publicaties op het terrein van prentkunst en werken op papier onder de titel Nobilis Cahier. Het werk van de Amsterdamse schilder-graficus Jan Battermann was het onderwerp van Nobilis Cahier 1.

In de collectie van de Stichting Nobilis bevinden zich sinds het overlijden van Battermann in 1999 de originele blokken en platen van zijn prenten, zijn vrije grafiek, zijn plakboeken, zijn correspondentie met opdrachtgevers en collega-kunstenaars en overige documentatie over de kunstenaar. Daarnaast bevindt zich in de collectie een zelfportret in olieverf, een gouache en een zelf gemaakte tafel met een mozaïek van glas met een thema uit zijn werk.

De publicatie verscheen naar aanleiding van de schenking door Pieter Jonker (Oosterwolde) van 894 stuks (meestal meerkleuren) kleingrafiek gemaakt door Battermann. In de genoemde publicatie is een beschrijving opgenomen van al deze prenten. Subsidie werd verkregen van het Krijt Hulpfonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting, een fonds uit Noord-Holland dat niet genoemd wilde worden. Er werd samenwerking gezocht met Exlibriswereld, Nederlandse Vereniging voor exlibris en andere kleingrafiek, waardoor de oplage op 666 exemplaren bepaald kon worden. Het Cahier telde 48 pagina's en verscheen volledig in kleur.

Aan de verschijning werd een Battermann-tentoonstelling gekoppeld in het Gemeentehuis van Oostzaan, die op de zaterdag voor Pinksteren werd geopend door de burgemeester van Oostzaan en bijgewoond door voorzitter en secretaris van het bestuur van de Stichting Nobilis.

De gemeente stelde ook de raadszaal open omdat er drie grote olieverfschilderijen van de kunstenaar hangen. De burgemeester was voornemens om voor te stellen de nieuwe raadszaal opnieuw de Jan Battermann-zaal te noemen, zoals dat vroeger ook het geval was. De gemeente Oostzaan heeft nog twee olieverfschilderijen van Battermann en heeft vroeger opdracht gegeven voor het vervaardigen van twee prenten door de graficus Battermann.

De tentoonstelling werd georganiseerd in samenwerking met de tentoonstellingscommissie van de gemeente Oostzaan en Lijstenmakerij en kunsthandel Rob Staphorsius uit Westzaan.

Johannes Mulders (1899-1989) schilder – illustrator

In het verslagjaar verscheen ook een tweede Nobilis Cahier gewijd aan de schilder-illustrator Johannes Mulders. Naar aanleiding van een verzoek van het bestuur van de jaarlijkse kunstmanifestatie Open Stal in Oldeberkoop om bruiklenen uit de Nobilis-collectie te kunnen verkrijgen voor haar zomertentoonstelling nam het bestuur van de Stichting Nobilis het besluit een publicatie over het werk van Mulders te laten verschijnen. Voor het beeldrecht nam het bestuur contact op met de rechthebbende familie Mulders uit Meppel. De publicatie werd tijdens de opening van Open Stal gepresenteerd. De Stichting Nobilis heeft sinds haar oprichting werken van Johannes Mulders in bezit en op gezette tijden werken aangekocht. Het zijn tekeningen (o.a. unieke portretten en zelfportretten) enkele aquarellen, enkele prenten, een gouache en vier olieverfschilderijen. Daarnaast bezit de Stichting een uitmuntende collectie boeken, die door Mulders zijn geïllustreerd. Tijdens de voorbereidingen van de publicatie en de tentoonstelling deed zich de mogelijkheid voor de collectie Mulders van de Stichting uit te breiden met 700 werken op papier zijnde de ateliernalatenschap, die zich sinds de dood van de kunstenaar in 1989 in Meppel bevond.

De publicatie, die de tentoonstelling begeleidde, telde 60 pagina's met 256 illustraties en was voor het merendeel gewijd aan het illustratiewerk van Johannes Mulders. Natuurlijk was er ook alle aandacht voor alle andere facetten van leven en werk van de kunstenaar. Bij hoge uitzondering werd toestemming verkregen van de Koninklijke Van Gorcum om onderzoek te verrichten in het archief van de uitgeverij. Het onderzoek leidde tot nieuwe ontdekkingen en nieuwe aankopen van antiquarische boeken door de Stichting Nobilis. De tentoonstelling werd met bijna 9.000 bezoekers

goed bezocht. De verkoop van de publicatie van ruim 100 exemplaren viel daartegen een beetje tegen. Exlibriswereld, Nederlandse vereniging voor exlibris en kleingrafiek kocht voor haar leden 360 exemplaren aan voor een sterk gereduceerd tarief om in 2013 te verspreiden als bijlage bij haar kwartaaltijdschrift. Een deel van de oplage werd vernietigd vanwege fouten gemaakt door de drukker.

Voor het Nobilis Cahier 2 werd subsidie verkregen van de provincie Fryslân, Stichting Bercoop Fonds, P.W. Janssen's Friesche Stichting, de gemeente Weststellingwerf, de Van Heloma Stichting en het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Koninklijke Van Gorcum Assen.

Verscheidenheid in hoogdruk

Pieter Jonker, secretaris van de Stichting Nobilis, werd uitgenodigd door Galerie Hoogenbosch in Gorredijk een grafiektentoonstelling samen te stellen. Het leidde tot het derde Nobilis Cahier, dat de catalogus vormde bij de tentoonstelling *Verscheidenheid in hoogdruk. Grafiek van Cees Andriessen, Peter Lazarov, Hélène Smit, Antje Veldstra en Toon Wegner*.

De opening was een succesvolle bijeenkomst, verkoop van het Cahier was mager. Ook hier gold dat Exlibriswereld, Nederlandse vereniging voor exlibris en kleingrafiek voor haar leden 360 exemplaren verspreidde. Het cahier telde 24 pagina's en het werd gemaakt door vormgever Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving en gedrukt door de Koninklijke Van Gorcum. Beide waren ook verantwoordelijk voor de productie van de eerste twee cahiers. De tentoonstelling leidde indirect tot een schenking van galeriehoudster Atze Hoogeveen van een ensemble grafiek aan de Stichting Nobilis.

De reeks wordt de komende jaren verder voortgezet in samenwerking met Exlibriswereld.

Uitbreiding kunstcollectie van de Stichting

Aankoop ateliernalatenschap Johannes Mulders

Bij een bezoek aan de familie Jan Mulders in Meppel bleek dat er sinds het overlijden van Johannes Mulders in Meppel nog een grote collectie werken op papier in tact was gebleven. Er werd toestemming gevraagd om al het werk te mogen fotograferen om later nog eens een groter boek over Mulders te kunnen laten verschijnen. Het ging om zo'n 750 werken op papier. De toestemming werd verkregen na de toezegging dat tijdens de leenperiode de collectie voor € 100.000,- zou worden verzekerd. Het fotograferen nam na een voorbereidingsperiode, waarin de hele collectie werd beschreven, drie dagen in beslag en werd verricht door fotograaf Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving. Tijdens deze leenperiode bleek uit nader contact met de familie dat de erven Mulders ook bereid waren de collectie te verkopen aan de Stichting Nobilis. Na onderhandelingen werd de collectie (minus 50 werken die vooralsnog in de familie blijven) voor € 5.000,- aangekocht.

Daarnaast werd overeengekomen dat het beeldrecht wordt beheerd door de Stichting Nobilis.

Aankoop is mogelijk door de jaarlijkse schenking van € 12.500,- van een particulier.

De collectie Mulders, die werd verworven, heeft onderhoud nodig. Alles moet in zuurvrije passepartouts worden gebracht en in zuurvrije dozen opgeborgen worden. In september werd het overleg geopend met een fonds, dat niet genoemd wil worden, maar dat uiteindelijk in de zomer van 2013 besloot om € 5.000,- beschikbaar te stellen voor dat onderhoud, naast dat de RABO-bank Zuidoost Friesland ook € 1.000,- doneerde, terwijl enkele particulieren ook een bescheiden bedrag inlegden. Een tweede aanvraag bij een speciaal fonds voor dergelijk werk is in voorbereiding.

De collectie Mulders zal vooral beschikbaar zijn voor tentoonstellingen. Het werk van Mulders werd na Open Stal in de zomer van 2012 aan het eind van het verslagjaar getoond in een tentoonstelling in het Nationaal Vlechtmuseum Noordwolde. In 2014 is een tentoonstelling voorzien in Wolvega in De Kijkzaal.

Battermann-schenking

Ter gelegenheid van de publicatie en tentoonstelling in mei 2012 heeft het bestuur van de Stichting Nobilis een schenking aanvaard van 894 bladen kleingrafiek van de hand van Jan Battermann (1909-1999), die een waarde vertegenwoordigen van € 3.576,--. De schenking werd gedaan door grafiekverzamelaar Pieter Jonker uit Oosterwolde. Bijzonder zijn de vele kleurvarianten van de prenten, die door Battermann met hand werden gedrukt. In de paragraaf publicaties van dit jaarverslag is onder Battermann al een globale opsomming gegeven van werken die zich reeds in de collectie van de Stichting bevonden. Deze grote schenking sluit naadloos aan op het al aanwezige werk.

Aankoop en schenking collectie Blokland, Arethusa Pers, Ing. H.J. Schelling en de N.E.K. (Nederlandsche Exlibriskring)

In februari 2012 vond een belangrijke verwerving plaats, die deels door schenking en deels door aankoop mogelijk werd. Sinds de oprichting werkt de Stichting aan het verwerven en beheren van een belangrijke deelcollectie. Het betreft de originele blokken en platen, waarin de grafici hun prenten in spiegelbeeld graveren of snijden. Alleen in het Berlijnse Kupferstichkabinett is een nog grotere en meer historische collectie. De collectie van de Stichting Nobilis beperkt zich tot de 20^e eeuw, maar is ook internationaal van karakter.

In 2011 besloot Nederlands grootste verzamelaar van de kleine prentkunst, drs. H.J. van Buil in Den Haag, zijn collectie van ruim 100.000 bladen te verkopen aan een particulier museum in China. Ten tijde van de onderhandelingen kocht hij een collectie aan van één van Nederlandse meest gewaardeerde handboekbinders Geert van Daal. Van Daal was de boekbinder voor de Arethusa Pers, een uitgeverij van bibliofiele boeken van Herber Blokland in Baarn. Na het overlijden van Blokland kwam ook de collectie blokken en platen uit het bezit van Blokland in bezit van Van Daal. Het betrof niet alleen de blokken van door Blokland gegeven opdrachten als kleingrafiekverzamelaar, maar ook de blokken en platen van de illustraties van zijn beroemde Arethusapers. Daarnaast bevonden zich in deze collectie ook nog de blokken en platen van Ing. H.J. Schelling, architect van vele stationsgebouwen in Nederland. En als klap op de vuurpijl kwamen de blokken te voorschijn uit het bezit van de Stichting Nederlandsche Exlibris Kring, opgericht in 1932 en werkzaam tot de opheffing in 1970. Van Van Buil konden ook een behoorlijk aantal van de publicaties van de Arethusapers aangekocht worden, waarvoor de blokken en platen waren gebruikt.

Het is een rijke en grote collectie met bekende namen, om maar enkele te noemen: W.J. Rozendaal, Pam. G. Rueter, Jan Battermann, Zd. Mezl, Cyril Bouda, Ru van Rossem, Wim Zwiers, Nico Bulder, Ludmila Jirincova, Istvan Drahos, Jaroslav Luvasky, Dirk van Gelder, V. Cinybul, Josef Hodek, O. Kulhanek, Jaroslav Vodraszka, Jan Mensinga, Agta Meijer, Alice Horodisch-Garman, Thijs Mauve, O. Premstaller en Lou Strik.

Het geheel betrof 283 blokken en platen, die gewaardeerd werden op totaal € 3.997,50, deels aankoop, deels schenking.

Lazarov-schenking

De Stichting Nobilis richtte zich in haar beginjaren vooral op het werk van Bulgaarse kunstenaar Peter Lazarov met het organiseren van tentoonstellingen van zijn werk en met het verzorgen van publicaties over zijn werk. In 2011 gaf de Stichting een boek uit met een overzicht van zijn werk uit de periode 1991-2011 onder de titel *De prentkunst van Peter Lazarov* (304 pag.)

In december 2012 ontving de stichting een bijzondere schenking van mevrouw Galina Lazarov-Djambazova uit Groningen. De schenking bestaat uit tien olieverfschilderijen, twee houtsculpturen en vervolgens de originele platen van vrije grafiek, zoals de zes platen van het project Beowulf (pag. 170 en 171 De prentkunst van Peter Lazarov) en de originele platen van Sjohi 2 en een plaat van Daan

de Boer, een leerling van Peter Lazarov. De totale collectie is gewaardeerd op € 5.150,--. Dag mag aan de lage kant genoemd worden, omdat zich tien olieverfschilderijen in deze collectie bevinden.

Schenking Chris Schriks

Een bijzondere schenking ook was de collectie blokken en platen van Chris Schriks, vroeger directeur-eigenaar van Uitgeverijhuis De Walburg Pers in Zutphen, daarnaast bezat hij drukkerijen en uitgeverijen. Samen met Tom van Koolwijk is hij de auteur van het bekende boek *Kleine prentkunst van Nederland in de twintigste eeuw*. In goed overleg kon de stichting Nobilis de collectie blokken en platen verwerven, waartoe Chris Schriks opdracht gaf voor zijn bibliotheek uitgaven. In deze collectie onder andere uniek werk van Pam G. Rueter. In totaliteit 81 houtgravure blokken van uitzonderlijke kwaliteit, die na langdurig overleg een tegenwaarde vertegenwoordigen van € 8.100,--

Schenking Toon Wegner

Eén van de grootste projecten van de Stichting is de verwerving door schenking van de collectie Toon Wegner (1926-2010). Toon Wegner was een begenadigd graficus, tekenaar, schilder maar ook docent aan de Academie in Rotterdam. Sinds 1967 woonde en werkte hij in Orvelte, waar hij de Stichting Pro Graph bestierde. Een boerderij vol drukpersen waarop hij niet alleen zijn eigen prenten drukte, maar ook voor collega-grafici. Hij organiseerde ontelbare grafiektentoonstellingen in binnen- en buitenland. Een onvermoeibare grafiekpromotor. Samen met zijn vrouw Diana Court gaf hij 25 jaar lang een grafiekkalender uit met origineel werk. Ook bedachten ze samen talloze grafiekprojecten: dozen, mappen, publicaties.

Het begon in 2011 met de schenking van de collectie gelegenheidsgrafiek die Toon Wegner en Diana Court samen hadden opgebouwd. Zij stuurden met de jaarwisseling elk jaar originele grafiek naar vrienden en familie, maar kregen van collega's ook prenten terug. En die werden natuurlijk ook bewaard.

Deze schenking kreeg een vervolg in 2012 door een schenking van alle originele platen van de lino's en houtsneden van Toon Wegner. Later zullen ook alle bladen grafiek volgen van Toon Wegner en ook de collectie vrije grafiek, die Diana Court opbouwde (300 prenten). Maar ook de 150 kalenderbladen van de verschenen grafiekkalenders van Stichting Pro Graph en tenslotte de prenten die Toon Wegner van andere grafici verzamelde. Na het overlijden van Diana Court zullen de 1000 tekeningen van Toon Wegner ook deel uit gaan maken van de Nobilis-collectie. Ondertussen wordt het rijke kunstenaarsarchief van Toon Wegner ook ondergebracht bij de Stichting, dat zal leiden in 2014 tot een publicatie over Toon Wegner in de reeks Nobilis Cahiers.

Schenking Ottmar Premstaller

In mei 2012 vond in Grassau nabij de Duitse-Oostenrijkse grens de overdracht plaats van een bijzondere schenking van Dr. Ottmar Premstaller, graficus en verzamelaar. Premstaller maakt zijn leven lang al kleine prenten. Hij stelde een selectie samen uit zijn grote collectie blokken en platen met een spreiding door de tijd en schonk deze collectie van 128 blokken en platen aan de Stichting Nobilis naast een schenking van een collectie van zijn bibliotheek edities. Tenslotte kocht Pieter Jonker een top-collectie aan van blokken en platen aan uit het bezit van Dr. Ottmar Premstaller en zal deze collectie in 2013 aan de Stichting Nobilis schenken.

Het gaat hier om ondermeer om blokken en platen van grafici die gerekend worden tot de Cossmann-schule, een stroming in Oostenrijk. Het gaat hier om werk van museaal karakter. Om enkele namen te noemen: Rose Reinhold, Hans Ranzoni der Jungere, Herbert Schimek en Friedrich Teubel. Maar ook andere grote namen zitten in deze collectie: Wim Zwiers, Max Kislinger, Maria Bauer-Klimbacher, Gerard Gaudaen, Josef Liesler, Lembit Löhmus, Frank Ivo van Damme, Ludmila Jirincova, Jiri Svengsbir, Emil Kotrba, Viktor Schapiel, Tadeusz Szumarski, Otto Hans Beier, Gerhard

Brandl, Oswin Volkammer. Tegelijkertijd heeft Premstaller nadrukkelijk aangegeven dat door deze aankoop ook het recht van bijdrukken werd verkregen.

Schenking galeriehouder Atze Hoogeveen

Naar aanleiding van de inspanningen van secretaris Pieter Jonker voor de grafiektentoonstelling in Galerie Hoogenbosch in Gorredijk besloot galeriehouder Atze Hoogeveen tot een schenking van dertien vrije prenten met een tegenwaarde van € 770,--.

Aankopen

In het verslagjaar werd nog een aquarel aangekocht van kunstschilder J. Battermann voor € 350,-- en een houtobject van Cees Andriessen voor € 250,--.

In totaal werd het kunstbezit van de Stichting met een waarde van € 28.473,50 vermeerderd tot € 73.822,11.

Tot slot bouwt de Stichting ook verder aan haar kunstboekenbibliotheek. Het is ondoenlijk alle titels hier te vermelden, maar een enkel boek verdient wel even extra aandacht. Zo kon het boek *De boer en de vos* van Tinus van Doorn aangekocht worden voor € 140,--. Het originele blok van één van de prenten bevindt zich in de collectie van de Stichting. De jonge Van Doorn pleegde samen met zijn vrouw zelfmoord bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Er is nog een tweede blok van Van Doorn in het Stichtingsbezit.

Krenten in de pap

De Stichting Nobilis gaf een opdracht voor het maken van een exlibris door graficus Peter Lazarov voor de bibliotheek van de Stichting Nobilis. In 2013 zal ook graficus Cees Andriessen nog twee exlibris maken.

De Stichting steunde in 2012 wederom het project van het maken van een kunstenaarsboek door de eerste jaars illustratie van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht met een bedrag van € 255,--. Aan het eind van de presentatiedag schonken alle studenten hun originele linoplaat aan de Stichting Nobilis. Hulde!

De Stichting ontving een gift van € 625,-- van de heer Johan Veenstra uit Nijeholtpade.

De Johannes Mulders-tentoonstelling van 28 juli tot en met zondag 26 augustus, ingericht door Peter Hiemstra, werd alle dagen van tentoonstellingsperiode bemand door secretaris Pieter Jonker, die tekst en uitleg gaf aan groepen en individuele bezoekers en publicaties van de Stichting Nobilis verkocht.

Op 24 januari 2012 nam Pieter Jonker deel aan het gesprek van de commissie uitgave boek Johannes Mulders van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte/Stichting Nobilis. Conclusie: vooralsnog financieel nog niet haalbaar. In november kijken we nog even weer.

Op 20 februari 2012 werd een bezoek afgelegd aan wethouder Taams van de gemeente Oostzaan over het Battermann-project. Conclusie: groot enthousiasme van de gemeente, geen geld maar wel alle andere vormen van hulp mogelijk.

Op uitnodiging van de auteur werd op 3 maart in Zundert de presentatie bijgewoond van het boek over het kunstenaarsechtpaar Roland Holst.

Op 10 maart 2012 werd deelgenomen aan de bijeenkomst van Exlibriswereld in het Steendrukmuseum in Valkenswaard.

Op 27 maart 2012 verzorgde secretaris Pieter Jonker een lezing voor een provinciale cultuurgroep van Vrouwen van Nu in Sint Nicolaasga. Een zaal vol dames luisterde aandachtig.

De jaarlijkse Ploegdag in het Groninger Museum werd op 31 maart bijgewoond.

Op 5 april was het bestuur vertegenwoordigd op de jaarvergadering van Museum Drachten, waar een prettige samenwerking mee is. En op 19 april vond een eerste gesprek plaats met de Erven Mulders over het werk van Johannes Mulders. Het gesprek kreeg een vervolg op 1 mei.

Van 2 tot 6 mei verbleven secretaris Pieter Jonker en de adviseur van het bestuur Peter Lazarov in Grassau, waar een internationaal congres werd bijgewoond op het terrein van de prentkunst en waar ook de overdracht plaatsvond van de Oostenrijkse collectie Premstaller aan de Stichting Nobilis.

Op 14 mei was er overleg met Dr. Cor Trompetter, wethouder van Weststellingwerf over het Noordwolde-project.

Op 17 mei 2012 woonden Peter Lazarov (adviseur) en Pieter Jonker de viering van de 90-ste verjaardag bij van graficus Wim Zwiers in Amsterdam.

Zaterdag 19 mei 2012 waren zij aanwezig bij de jaarvergadering van Exlibriswereld, een samenwerkingspartner van de Stichting Nobilis. Dat gold ook voor de aanwezigheid van voorzitter en secretaris op de jaarvergadering van de Stichting Bercoop Fonds, die talrijke projecten van onze stichting heeft gesteund.

Op 26 mei 2012 woonden voorzitter Heite en secretaris Jonker de opening bij van de Jan Battermann-tentoonstelling, merendeels uit het bezit van de Stichting Nobilis.

Op 13 juni werd de hele archiefonderzoek gepleegd in het uitgeversarchief van de Koninklijke Van Gorcum en een dag later werd de presentatie bijgewoond van het kunstenaarsboek dat de eerste jaars gemaakt hadden van de afdeling Illustratie van de Hogeschool voor de kunsten.

Op 10 juli was de secretaris op onderzoek bij Tresoar Leeuwarden aangaande publicatie over Johannes Mulders.

Donderdag 12 juli voerde secretaris Pieter Jonker overleg met de nieuwe directeur van het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum Amsterdam, mevrouw Jane Turner, in aanwezigheid van de conservatoren Leeflang en de Raadt.

Op 8 juli werd op verzoek geadviseerd over de prentcollectie van de beeldhouwer Guus Hellegers in Steggerda.

Vrijdag 21 september werd de reis aanvaard naar Almelo om op het atelier van graficus Henk Blokhuis een collectie blokken en platen in ontvangst te nemen van de kunstenaar.

Op 25 september werd in Wollega overleg gevoerd met het bestuur van een Fonds, dat financieel mogelijk moet maken dat de collectie Mulders in zuurvrije passepartouts kan worden gezet. Het Fonds mag niet met name genoemd worden.

Op 2 november werd het congres van de Ottema-Kingma Stichting bijgewoond in het nieuwe Fries Museum in Leeuwarden. Op 6 november werd een atelierbezoek afgelegd aan Antje Veldstra en werd een gesprek gevoerd met de voormalige uitgever van Boekenpost, Caspar Wechgelaer.

Zaterdag 3 november en zondag 4 november waren Peter Lazarov en Pieter Jonker met een stand van Nobilis vertegenwoordigd op de Margemarkt in de Pieterskerk in Leiden.

Vrijdag 16 november en zaterdag 17 november reisden secretaris Pieter Jonker en adviseur Peter Lazarov naar Hasselt in België voor het bijwonen van een bijeenkomst van Graphia en voor overleg met de drukker Francis Dirix.

Zondag 18 november was het bestuur goed vertegenwoordigd bij de opening van de tentoonstelling Verscheidenheid in hoogdruk in Galerie Hoogenbosch in Gorredijk (aanwezig voor het bestuur: mevr. Rinnie Veenstra, Beint Koopstra, Peter Lazarov en Pieter Jonker).

Op 21 november verzorgde Pieter Jonker een lezing over het werk van Johannes Mulders voor de tachtig vrijwilligers van de jaarlijkse kunstmanifestatie Open Stal.

Donderdag 29 november en vrijdag 30 november 2012 werden er gesprekken gevoerd in Gemert ter voorbereiding van de Dag van de kleingrafiek (gemeente, Theater De Eendracht). Publicatie, lezing, tentoonstelling m.m.v. Stichting Noblis

Op 5 december het inrichten van de tentoonstelling met werk van de graficus Peter Lazarov in de Schierstins in Veenwouden.